

116. JIHADISTEN AAN DE POORTEN VAN BAMAKO: HET MALI-REGIME OP ZIJN LAATSTE BENEN

Al Samenvatting Podcast | In deze aflevering van GeopolitiekNu bespreken Michel Michaloliakos en Rajeew Lachmipersad samen met Afrika-expert Mirjam de Bruijn de snel verslechterende veiligheidssituatie in Mali. Centraal staat de opmars van salafistische rebellen richting de hoofdstad Bamako, de verzwakking van de militaire junta en de vraag of de Sahel afstevent op een nieuwe geopolitieke crisis. Salafistische rebellen omringen Malinese hoofdstad

Centrale vraag: Staat de Malinese militaire junta op instorten, en wat betekent de opmars van jihadistische en separatistische bewegingen voor Mali, de Sahel en de bredere regionale veiligheid?

1. Mali verliest steeds meer controle over zijn grondgebied

- JNIM (Jama'at Nasr al-Islam wal Muslimin), een aan Al-Qaida gelieerde jihadistische beweging, heeft zijn militaire activiteiten sterk opgevoerd.
- De groep voert niet alleen aanslagen uit, maar verovert steeds vaker militaire posten en controleert grote delen van het platteland.
- Volgens de sprekers is de Malinese staat buiten de grote steden op veel plaatsen nauwelijks nog aanwezig.
- De hoofdstad Bamako wordt inmiddels gedeeltelijk economisch en logistiek geïsoleerd door blokkades van belangrijke toegangswegen.

2. JNIM is geen klassieke terreurorganisatie meer

- De beweging heeft een eigen bestuurlijk en economisch systeem opgebouwd.
- In gebieden onder haar controle int zij belastingen, waaronder de islamitische vermogensbelasting (zakaat).
- Daarnaast profiteert JNIM van:
 - goudmijnen,
 - lokale handel,
 - smokkelroutes,
 - en criminele netwerken.
- Hierdoor is de organisatie steeds minder afhankelijk van buitenlandse financiering.

3. De erfenis van Libië blijft de regio achtervolgen

- Veel wapens die vandaag worden gebruikt circuleren nog steeds sinds de val van Muammar Gaddafi in 2011.
- De instorting van Libië zorgde voor:
 - enorme wapenstromen,
 - versterking van gewapende groepen,
 - en destabilisatie van de hele Sahel.
- Volgens de podcast werkt deze dynamiek meer dan tien jaar later nog altijd door.

4. De rol van de Toereg en Azawad

- Naast jihadistische bewegingen speelt ook het Toereg-separatisme een belangrijke rol.
- De FLA (Front de Libération de l'Azawad) streeft naar meer autonomie of onafhankelijkheid voor Azawad in Noord-Mali.
- Historisch omvat Azawad gebieden die verder reiken dan Mali alleen, maar de huidige politieke claim richt zich vooral op Malinees grondgebied.
- Volgens Mirjam de Bruijn heeft de FLA inmiddels grote delen van Azawad effectief onder controle gekregen.

5. De junta van Goïta verkeert in zwaar weer

- President Assimi Goïta verdween na recente aanvallen meerdere dagen uit beeld voordat hij weer publiek verscheen.
- Binnen de militaire top zijn belangrijke figuren uitgevallen:
 - een belangrijke bondgenoot binnen het regime is overleden,
 - het hoofd van de geheime dienst zou ernstig gewond zijn geraakt.
- Volgens de podcast lijkt de kern van de junta hierdoor ernstig verzwakt.

6. Propaganda vervangt militaire successen

- De regering probeert via staatsmedia en sociale media de indruk te wekken dat zij terrein terugwint.
- Tegelijkertijd melden onafhankelijke bronnen juist:
 - verdere territoriale verliezen,
 - groeiende blokkades rond Bamako,
 - en toenemende controle van rebellen in het noorden.
- Het wordt daardoor steeds moeilijker om een objectief beeld van de situatie te krijgen.

7. Rusland blijft Mali steunen, maar zonder doorbraak

- Na het vertrek van Frankrijk heeft Mali sterk ingezet op samenwerking met Rusland.
- Ondanks Russische steun blijft het Malinese leger moeite hebben om terrein terug te winnen.
- Volgens de podcast beseffen ook Russische beleidsmakers dat een puur militaire aanpak onvoldoende resultaat oplevert.
- Een guerrillaoorlog laat zich moeilijk winnen met zware wapens alleen.

8. Dreigt het regime te vallen?

- Rajeev vergelijkt de situatie met een regime dat op zijn laatste benen loopt.
- De regering ontkent dit krachtig, maar:
 - militaire verliezen stapelen zich op,
 - de economie staat onder druk,
 - en de legitimiteit van de junta neemt af.
- De vraag is niet alleen of de staat terrein verliest, maar of hij zijn politieke samenhang kan behouden.

9. De AES-alliantie blijkt minder sterk dan gedacht

- Mali vormt samen met Burkina Faso en Niger de Alliance des États du Sahel (AES).
- Toen Mali zwaar onder druk kwam te staan, bleef concrete militaire steun echter beperkt.
- Officiële steunverklaringen volgden laat en daadwerkelijke inzet bleef uit.
- Dit roept vragen op over:
 - de cohesie van de alliantie,
 - de bereidheid tot onderlinge verdediging,
 - en de botsing tussen solidariteit en nationale belangen.

9. De Rode Zee: Ethiopië's geopolitieke obsessie

- Ethiopië heeft geen directe toegang meer tot zee sinds Eritrese onafhankelijkheid.
- Toegang via Djibouti is:
 - duur,
 - strategisch kwetsbaar,
 - en afhankelijk van buitenlandse machten.
- Vanuit Ethiopisch perspectief bestaat historisch recht op toegang via Eritrea.
- Controle over handelsroutes is essentieel voor:
 - industrialisering,
 - export,
 - en geopolitieke zelfstandigheid.

10. Europa, China, India en BRICS

Europa

De EU is:

- één van Ethiopië's belangrijkste handelspartners,
- belangrijke investeerder,
- en bron van technologie en opleiding.

Volgens Rajeev moet Europa:

- instituties versterken,
- investeren in stabiele regio's,
- en Ethiopië behandelen als strategische partner.

China

- Cruciale economische partner.
- Belangrijke infrastructuurinvesteerder.
- Speelde volgens Michel waarschijnlijk grote rol bij Ethiopische BRICS-toetreding.

India

- Ethiopië ziet India als model voor:
 - digitalisering,
 - gezondheidszorg,
 - en ontwikkeling van een moderne staat.
- Modi werd opvallend warm ontvangen tijdens staatsbezoek.

11. Democratie versus ontwikkeling

- Volgens Michel gaat snelle industrialisering vaak gepaard met:
 - centralisatie van macht,
 - en tijdelijke afname van democratische kwaliteit.
- Rajeev nuanceert dit:
 - centralisatie hoeft niet automatisch anti-democratisch te zijn.
- Ethiopië bevindt zich volgens hen midden in die historische overgangsfase.

Conclusie: Ethiopië als geopolitieke sleutelstaat

Deze aflevering laat zien dat Ethiopië veel meer is dan een regionale crisisstaat:

- Het is een demografische reus,
- een potentiële economische grootmacht,
- én een geopolitieke spil tussen Afrika, de Rode Zee en het Midden-Oosten.

Maar:

- etnische verdeeldheid,
- zwakke instituties,
- buitenlandse inmenging,
- en de strijd om centralisatie
- maken de toekomst uiterst onzeker.

De centrale boodschap:

Wie de toekomst van de Hoorn van Afrika wil begrijpen, moet Ethiopië begrijpen — want daar komen demografie, staatsvorming, water, handel en geopolitiek samen.